

مطالعه چگونگی بر ساخت هویت احساسی کاربران فضای مجازی در بین جوانان شهر قم^۱

* سیدعلی محمد رضوی

E-mail: azarbakhsh2005@gmail.com

** مسعود کیانپور

E-mail: masoudkianpour@gmail.com

*** احسان آقابابایی

E-mail: ehsan_aqababae@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۱/۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۵/۴

چکیده

هویت احساسی با گسترش تعاملات در فضای مجازی و توجه به احساسات از منظر اجتماعی به این دلیل اهمیت دارد که کنشگران در ارتباطات مجازی خود، هویت حقیقی خود را پنهان و سعی در ارایه‌ی خویشتنی جدید می‌کنند. این پژوهش با رویکرد کیفی و روش پدیدارشناسانه به توصیف چپستی و چگونگی تجربه‌ی زیسته‌ی افراد در بر ساخت هویت احساسی خود در تعاملات سایبری می‌پردازد. میدان تحقیق مطالعه شده شامل جوانان شهر قم است که با گذراندن حداقل چهار ساعت از وقت خود در فضای مجازی، کاربران پرمصرف تلقی می‌شوند. داده‌های این پژوهش از طریق نمونه‌گیری هدفمند و با مصاحبه‌ی عمیق با ۲۵ نفر گردآوری و با استفاده از روش تحلیل پدیدارشناسانه و نمانن تحلیل شد. یافته‌ها نشان می‌دهد هویت احساسی افراد با نوعی کنترل‌گری آغاز می‌شود و پس از ارزیابی موقعیت کنشگران، نوعی انضباطی شدن را در محتوای تعامل به همراه دارد. در این میان با نمایشی عمل‌کردن آنها گونه‌ای از سیالیت در هویت و به دنبال آن احساسی شدن در کنش ایجاد می‌شود و نهایتاً با تداوم این فرایند جایگزینی هویتی اتفاق می‌افتد. چنانچه پاسخ‌های دریافت شده‌ی کاربران با استانداردهای هویتی کنشگران هماهنگی و انسجام داشته باشد، به شکل‌گیری احساسات مثبت می‌انجامد و در غیر این صورت حالتی از طغیان و حذف را در پی دارد.

کلید واژه‌ها: هویت احساسی، پدیدارشناسی، بر ساخت‌گرایی، فضای سایبر، احساسات مجازی.

۱. مقاله مستخرج از رساله دکتری با عنوان «تحلیل پدیدارشناختی احساسات مجازی کاربران ایرانی در فضای سایبر» از دانشگاه اصفهان در سال ۱۳۹۶ می‌باشد.

* دکتری جامعه‌شناسی گرایش بررسی مسایل اجتماعی ایران دانشگاه اصفهان

** استادیار و عضو هیأت علمی گروه علوم اجتماعی دانشگاه اصفهان، نویسنده‌ی مسؤول

*** استادیار و عضو هیأت علمی گروه علوم اجتماعی دانشگاه اصفهان